

REDACTIONEEL

Te land, ter zee en in de lucht

Als ik aan de Noordzee denk, denk ik (tot nu toe) vooral aan de Noordzeestranden. De stranden die ik als kind bezocht op vakantie in Zeeland, of de paviljoens aan het Scheveningse strand. Ik heb zo'n vermoeden dat dat beeld na het lezen van dit themanummer flink breder wordt.

Laatst las ik in de Volkskrant een interview met Ewald Engelen en Marianne Thieme. Engelen vertelt een anekdote over een gezamenlijke boottocht tussen de weilanden door, waarin hij het landschap aan het verheerlijken was. Thieme vertelt vervolgens dat ze niet naar een romantisch oudhollands landschap aan het kijken zijn, maar naar een industrieel productielandschap met uitgemergelde koeien. Zo'n paradigmawisseling deed me denken aan het lot van de AGORA-lezer, en breder, dat van de geograaf. Je zit nietsvermoedend een speciaalbiertje te drinken, en opeens valt een AGORA-nummer 'Geografie van bier' op de mat. Nu kun je nooit meer een biertje drinken zonder over de link van bier met gentrificatie, toerisme, de identiteit van een stad of zelfs de grens tussen Nederland en België na te denken! Datzelfde gevoel zal de trouwe AGORA-lezer bij tal van onderwerpen herkennen. Een treinritje leidt tot mijmeringen over economische ontwikkeling, woningbouw, slaaptreinen of Europese samenwerking. Door de zonnepanelen van je overburen word je aan het denken gezet over inclusiviteit, internationale geldstromen of klimaatverandering.

Dat is voor mij het leuke aan AGORA en aan een achtergrond als geograaf: je krijgt er een hoop perspectieven bij om naar de wereld te kijken. Steeds weer nieuwe thema's waarbij we op een toegankelijke manier de diepte in gaan. Van het (zee)oppervlak naar beneden, boven, en al het sociale weefsel er tussenin.

Soms staan relatief onbekende thema's als energienetwerken opeens in de spotlights in het publieke debat. Bijvoorbeeld door lokale overbelasting van het net, of de mate waarin we Rusland financieel blijken te spekken door de aankoop van gas. Hetzelfde geldt voor ruimtelijke ordening en stikstof: lang het domein van geografen, planologen en milieukundigen, totdat de ruimtelijke ontwikkeling in Nederland gedwongen op pauze werd gezet.

Toen ik aan mijn studie Geografie, Planologie en Milieu begon in Nijmegen, was een veel gehoorde overtuiging dat Nederland 'af' was. De ruimtelijke ordening liep op rolletjes, we zouden Nederland

nog een beetje mogen aanhaken, wat vergunningen verlenen, dat was het wel. Hoe anders is dat beeld tien (oké, twaalf) jaar later. Op bijna elk ruimtelijk domein is een crisis gaande of in aantocht. Hebben onze vakgenoten dan zitten slapen? Of hadden ze vaker AGORA moeten lezen? In ons Energie-nummer uit 2007 schreven Jesper van Loon en Casper Stelling al over Rusland dat de gaskraan naar Georgië dichtdraaide, en dat 'dit soort misbruik van machtsposities in de toekomst vermoedelijk vaker [zal] voorkomen'. Toch zijn ook AGORA-auteurs niet helderziend.

De zeppelin in de burgerluchtvaart is sinds ons nummer in 1997 nog steeds niet van de grond gekomen. De overlast van 'reclamesleepvliegtuigen' dat in hetzelfde nummer wordt genoemd, lijkt zelfs helemaal verdwenen. De enige plek waar ik ze nog wel eens voorbij zie vliegen is aan het (Noordzee)strand. En zo zijn we weer terug bij de aanleiding van dit redactioneel.

Hopelijk is er (eindelijk) wat zonniger weer aangebroken als dit nummer jullie bereikt. Ik wens jullie veel leesplezier en een bredere kijk op de Noordzee!

Rens Jonker